

Parter och domslut

Nils Sjöberg

Parter

Tilltalad

NILS Per Anders Sjöberg, 20020104-9251
Granhäcksvägen 10, 745 94 Enköping

Offentlig försvarare

Advokat Anna-Kajsa Stranding Dahlman
Advokaterna Hurtig & Partners Stockholm AB
S:t Olofsgatan 11, 753 21 Uppsala

Åklagare

Kammaråklagare Elin Blank
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Uppsala
Box 1424, 751 44 Uppsala

Målsägande (part)

Ernst DOUGLAS Redlund
Kristinagatan 5 Lgh 1002, 745 30 Enköping

Målsägandebiträde

Advokat Helena Ilar
Advokatbyrån Helena Ilar AB
Vaksalagatan 6, 753 20 Uppsala

Målsägande (part)

DÖDSBOET EFTER AGNES Desidéria Redlund
Fjärdhundragatan 29 B Lgh 1101, 745 30 Enköping

Målsägande (part)

MARIA Desidéria Redlund
Kristinagatan 5 Lgh 1002, 745 30 Enköping

Målsägandebiträde

Advokat Helena Ilar
Advokatbyrån Helena Ilar AB
Vaksalagatan 6, 753 20 Uppsala

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 1113
751 41 Uppsala

Besöksadress

Smedsgränd 22
Uppsala

Expeditionstid

måndag - fredag
08:00-16:00

Telefon

018-431 60 00

E-post

uppsala.tingsratt@dom.se

Webb

www.uppsalatingsratt.domstol.se

Målsägande (part)

Peter NICLAS Redlund
Torstuna Korsbacken 21, 749 72 Fjärdhundra

Målsägandebiträde

Advokat Helena Ilar
Advokatbyrån Helena Ilar AB
Vaksalagatan 6, 753 20 Uppsala

Domslut

Brott som Nils Sjöberg döms för

Mord, 3 kap 1 § brottsbalken, 2022-11-17, Enköpings kommun

Påföljd

Rätt psykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning

Rapporterade lagrum

Lagrum som har tillämpats och rapporterats till andra myndigheter

Brott har begåtts under påverkan av allvarlig psykisk störning (30 kap 6 § brottsbalken).

Häktning m.m.

Nils Sjöberg ska vara kvar i häkte till dess att domen i ansvarsdelen har fått laga kraft mot honom eller annars kan verkställas.

Skadestånd

Nils Sjöberg ska betala skadestånd till Niclas Redlund med 164 061 kr.
Beloppet avser 60 000 kr ersättning för sveda och värk, 50 000 kr särskild anhörigersättning, 38 230 kr förlorad arbetsinkomst samt 15 831 kr utlägg för kostnader. Nils Sjöberg ska också betala ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 17 november 2022 till dess full betalning sker.

Nils Sjöberg ska betala skadestånd till Maria Redlund med 171 076 kr.
Beloppet avser 60 000 kr ersättning för sveda och värk, 50 000 kr särskild anhörigersättning, 34 269 kr förlorad arbetsinkomst och 26 807 kr utlägg för kostnader. Nils Sjöberg ska också betala ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 17 november 2022 till dess full betalning sker.

Nils Sjöberg ska betala skadestånd till Douglas Redlund med 110 000 kr.
Beloppet avser 60 000 kr ersättning för sveda och värk och 50 000 kr särskild anhörigersättning. Nils Sjöberg ska också betala ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 17 november 2022 till dess full betalning sker.

Nils Sjöberg ska betala skadestånd till Dödsboet efter Redlund med 93 644 kr. Nils Sjöberg ska också betala ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 17 november 2022 till dess full betalning sker.

Förverkande och beslag

I beslag tagen kniv förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten, 2022-5000-BG131637 p. 4).

Sekretess

Sekretessbestämmelsen i 35 kap 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifterna i den rättspsykiatriska undersökningen som lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar.

Sekretessbestämmelsen i 21 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på fotografierna från brottsplatsundersökningen som har lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar.

Sekretessbestämmelsen i 25 kap 1 § och 35 kap 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på fotografierna från obduktionen som lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Nils Sjöberg ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Anna-Kajsa Stranding Dahlman får ersättning av staten med 86 920 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 54 919 kr arbete
- 14 617 kr tidsspillan
- 17 384 kr mervärdesskatt

Helena Ilar får ersättning av staten med 65 448 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 49 077 kr arbete
- 3 037 kr tidsspillan
- 244 kr utlägg
- 13 090 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 26, 2023-01-18, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Nils Sjöberg ska dömas för mord enligt 3 kap 1 § brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

1.1 MORD (5000-K1378108-22)

Nils Sjöberg har den 17 november 2022 på Munksundets gruppboende på Granhäcksvägen, Enköpings kommun, dödat Agnes Redlund genom att hugga henne med kniv i bröstkorgen, halsen och ryggen. Av våldet orsakades målsäganden bl.a. dels sårskador in i brösthålan och lungan med blödning till vänstra lungsäcken, dels sårskador genom den vänstra inre halsvenen, sköldkörteln, luftstrupen och den högra nyckelbensartären med påföljande inandning av blod och blödning till högra lungsäcken.

Nils Sjöberg begick gärningen med uppsåt.

Häktning m.m.

Åklagaren har begärt att Nils Sjöberg ska vara kvar i häkte.

Skadestånd

Dödsboet efter Redlund har begärt att Nils Sjöberg ska betala skadestånd med 93 644 kr. Nils Sjöberg ska också betala ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 17 november 2022 till dess full betalning sker.

Niclas Redlund har begärt att Nils Sjöberg ska betala skadestånd med 164 061 kr. Beloppet avser 60 000 kr ersättning för sveda och värk, 50 000 kr särskild anhörigersättning, 38 230 kr förlorad arbetsinkomst samt 15 831 kr utlägg för kostnader. Nils Sjöberg ska också betala ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 17 november 2022 till dess full betalning sker.

Maria Redlund har begärt att Nils Sjöberg ska betala skadestånd med 171 076 kr. Beloppet avser 60 000 kr ersättning för sveda och värk, 50 000 kr särskild anhörigersättning, 34 269 kr förlorad arbetsinkomst och 26 807 kr utlägg för kostnader. Nils Sjöberg ska också betala ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 17 november 2022 till dess full betalning sker.

Douglas Redlund har begärt att Nils Sjöberg ska betala skadestånd med 110 000 kr. Beloppet avser 60 000 kr ersättning för sveda och värk och 50 000 kr särskild anhörigersättning. Nils Sjöberg ska också betala ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 17 november 2022 till dess full betalning sker.

Förverkande och beslag

Det yrkas att i beslag tagen kniv förverkas från Nils Sjöberg enligt 36 kap 2 § brottsbalken (Polismyndigheten, 2022-5000-BG131637 p. 4).

Inställning

Nils Sjöberg har erkänt att det är han som har dödat Agnes Redlund på det sätt och vid den tidpunkt som åklagaren har påstått. Han har underkastat sig ansvar för mord.

Nils Sjöberg har medgett att betala de begärda skadestånden till Maria Redlund, Niclas Redlund och Douglas Redlund samt till Agnes Redlunds dödsbo.

Nils Sjöberg har inte haft någon erinran mot åklagarens begäran om förverkande av kniven.

Skäl

Bakgrund

Agnes Redlund blev bara 19 år gammal. Den 17 november 2022, några månader efter att hon tagit studenten, blev hon knivhuggen till döds på sin arbetsplats där hon börjat arbeta några veckor tidigare. Hon efterlämnar som närmast sörjande sina föräldrar och sin bror.

Agnes Redlunds arbetsplats, Munksundets gruppboende, är ett nystartat vårdboende som tar emot personer som av olika anledningar, t.ex. psykisk sjukdom, behöver stöd i vardagen. Placering på boendet är inte förenad med tvång utan helt frivillig. De som bor där har tillgång till personal dygnet runt och utöver gemensamma utrymmen har de boende egna lägenheter, med kök och badrum, som de får möblera själva. Vid tidpunkten för händelsen hade två personer flyttat in på boendet, varav Nils Sjöberg var en av dem. Som kommer att framgå i det följande har Nils Sjöberg, som är född 2002, en mångfacetterad och komplex sjukdomshistoria inom det psykiatriska och neuropsykiatriska området med avvikande beteende och flertalet diagnoser, bl.a. autism, samt frekventa inslag av rösthallucinationer som Nils Sjöberg själv berättat om vid de öppna delarna av huvudförhandlingen. Nils Sjöberg har tidigare varit beviljad olika stödinsatser i form av vistelser på avlastningshem, kontaktperson och boendestöd innan han flyttade in på aktuellt vårdboende.

Såvitt framkommit kände Agnes Redlund inte till Nils Sjöberg innan hon började arbeta på vårdboendet i mitten av oktober 2022. Nils Sjöberg har dock berättat att han gått i samma skola som Agnes Redlund och därför kände till henne sedan tidigare. Nils Sjöberg har också berättat att han under skoltiden ska ha utsatts för mobbning av en tidigare pojkvän till Agnes Redlund, men detta har inte kunnat utredas närmare och det är oklart vilken betydelse det egentligen kan ha haft för motivbilden.

Den 17 november 2022 påbörjade Agnes Redlund sitt arbetspass på vårdboendet kl. 11.30. Den personal som hade arbetat över natten lämnade boendet kl. 12.00. Tanken var att ytterligare en anställd skulle påbörja sitt arbetspass på boendet kl. 14.00. Från kl. 12.00 var det alltså endast Agnes Redlund och Nils Sjöberg som befann sig i vårdboendets lokaler, eftersom den andra personen som bodde där befann sig i skolan.

Kl. 12.27 fick larmoperatören ett samtal från Nils Sjöberg. Han berättade vem han var och var han befann sig samt att han hade dödat en person 15 minuter tidigare.

När polispatrull anlände till gruppboendet greps Nils Sjöberg odramatiskt kl. 12.45. Agnes Redlund påträffades liggandes på golvet i en korridor i de allmänna utrymmena på boendet och hon konstaterades avliden på plats. En kniv hittades bredvid kroppen på golvet.

Agnes Redlunds kropp fördes sedan till rättsmedicinsk avdelning för obduktion. Det var omfattande spår av blod på golvet och på väggarna i anslutning till platsen där kroppen påträffades.

Vid obduktionen av Agnes Redlund framgick i huvudsak följande. Agnes Redlund hade ett antal sårskador på halsen, på bröstkorgens vänstra sida och på ryggen vilka alla hade ett utseende som starkt talade för att de uppstått till följd av skarpt våld, till exempel knivvåld, tillfogade av annan person. På Agnes Redlunds vänstra hand påträffades ett sår som föreföll vara en avvärjningsskada. Dödsorsaken var troligen främst skadan mot halsen som lett till en sårkanal som gått genom den vänstra inre halsvenen, sköldkörteln, luftstrupen och den högra nyckelbensartären med påföljande inandning av blod och blödning till den högra lungsäcken.

Utredningen i målet

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat utlåtande av rättsmedicinsk obduktion, fotografier, protokoll över brottsplatsundersökning, protokoll över blodbildsanalys, beslagsprotokoll och sakkunnigutlåtande. Delar av den skriftliga bevisningen har föredragits inom stängda dörrar med stöd av sekretess av hänsyn till målsägandena.

Åklagaren har under huvudförhandlingen också spelat upp det larmsamtal som Nils Sjöberg ringde strax efter gärningen.

Förhöret med Nils Sjöberg har presenterats under huvudförhandlingen genom uppspelning av det videoförhör som polisens utredare höll med honom under förundersökningen i närvaro av hans försvarare. Förhöret höll på i cirka 80 minuter.

Nils Sjöbergs berättelse

Nils Sjöberg har vid sitt förhör under förundersökningen berättat i huvudsak följande. Han har hört röster sedan han var cirka 14 år gammal men det har blivit värre med åren. Ibland kan han höra mellan åtta och fjorton olika röster. Rösterna är en del av honom eftersom han inte har två hjärnor. Han äter medicin mot det tillstånd som gör att han hör röster men han minns inte om han hade tagit medicin just denna dag. Den aktuella dagen åt han och Agnes Redlund lunch tillsammans. De hade kommit överens om att han därefter med hjälp av Agnes Redlund skulle städa sitt rum och ordna med tvätten. Dagarna innan hade han mått dåligt och sovit mycket. Han hade ljutit för personalen och sagt att han mådde bättre den här dagen för att slippa problem. Han hade känt irritation mot personalen på boendet, han tyckte att de tjatade på honom hela tiden, som att han inte fick ligga i soffan i det gemensamma utrymmet. Detta gällde personalen över lag och inte just Agnes Redlund. Under dagarna innan händelsen hade han tänkt att han skulle skada, men inte döda, någon. Efter lunchen sade han till Agnes Redlund att han skulle hämta "en sak". Agnes Redlund gick till tvättstugan för att börja med tvätten. Han gick till köket i det gemensamma

utrymmet och hämtade en kniv från en av kökslådorna. Han visste var knivarna låg och han hade inte hunnit köpa egna knivar till sin lägenhet ännu. Han stoppade kniven i fickan eller under tröjan och gick genom korridoren mot tvättstugan. Han stod bakom Agnes Redlund och började med att hota Agnes Redlund med kniven när hon vände sig om. Han såg att hon blev rädd, lyfte upp sina händer och försökte ta sig undan varför han låtsades att han bara skämtade för att hon inte skulle bli misstänksam. Han såg att hon gjorde något med sin telefon som hon höll i handen, kanske försökte hon ringa efter hjälp. Agnes Redlund försökte lugna ned honom men han högg Agnes Redlund med kniven. Allt var "blurrigt" i hans huvud. Han siktade inte på något specifikt ställe, han bara högg. Kniven träffade först kanske runt bröstkorgen eller axeln. Allt gick så fort. Det blev en brottningsmatch mellan dem när Agnes Redlund försökte göra motstånd genom att sparka honom. Han kunde inte förmå sig att sluta hugga henne. Han knivhögg henne fem eller sex gånger. Det sista knivhugget träffade i halsen på Agnes Redlund och det gick långt in, hon höll fast kniven i handtaget, i hans hand och försökte stoppa kniven. Han försökte få in kniven i halsen för att avsluta det, det var svårt, hon var rätt stark men han var starkare så han fick in kniven långt i nacken på henne. Agnes Redlund ramlade till golvet av det knivhugget och förblödde. Han högg inte när hon låg ned eftersom han var ganska säker på att hon var död. Han minns att Agnes Redlund blödde från munnen. Det var blod överallt och han gick i blodet. Han fick tillbaka sinnet lite grann och kände sig förtvivlad över att Agnes Redlund var död. Hela händelseförloppet gick snabbt, kanske 5-10 minuter. Han försökte skaka liv i Agnes Redlund. Han gick och tvättade av sig och satte sig sedan på armstödet i soffan i det gemensamma vardagsrummet. Efter 10 till 15 minuter ringde han polisen.

Det var rösterna i hans huvud som fick honom att döda Agnes Redlund. De tjatade om att antingen döda Agnes Redlund eller döda sig själv. Rösterna sa ungefär "kom igen, döda henne". Han ville inte dö. Den aktuella dagen kunde han inte stå emot rösterna. Han vet inte hur många olika röster han hörde denna gång, han brukar inte räkna rösterna, men det var kanske åtta stycken. Han dödade Agnes Redlund eftersom hon var med (... , den tidigare pojkvännen), han gissar att det var av den anledningen som rösterna ville att han skulle döda Agnes Redlund. Det är den tolkningen han har gjort av händelsen i efterhand när han har försökt att förstå det inträffade. Han ångrar att han dödade Agnes Redlund, det var inte planerat, det var egentligen inte riktat mot henne, det hade lika gärna kunnat vara någon annan som blev dödad. Han hade inget motiv att döda just henne. Det var rösterna som fick honom att döda, han inte hade haft en psykos hade det inte hänt.

Tingsrättens bedömning av gärningen

Av den rättsmedicinska undersökningen framgår att Agnes Redlund avlidit den 17 november 2022 till följd av stickskador orsakade av annan person. Den troliga dödsorsaken är det knivhugg som träffat i hennes hals och som lett till förblödning. Nils Sjöberg har erkänt att han har dödat Agnes Redlund denna dag genom att knivhugga henne bl.a. i halsen. Det troliga mordvapnet, en kniv har påträffats intill Agnes Redlunds döda kropp och Nils Sjöberg har också berättat om hur han hämtat kniven i det gemensamma köket på boendet.

Ett erkännande av en viss gärning är inte tillräcklig för att döma en person för brott utan det krävs att erkännandet får stöd av den övriga utredningen i målet. Nils Sjöberg har

under det långa förhör som tingsrätten tagit del av relativt sakligt och detaljerat berättat om hur han dödat Agnes Redlund samt hur han agerat innan, under och efter dådet. Nils Sjöberg har under förhöret verkat mån om att svara ordentligt på utredarnas frågor och även försökt analysera sitt eget tillstånd och mående vid händelsen. Nils Sjöberg har under förhöret gett intryck av att, från sitt perspektiv, vilja ge en fullständig beskrivning av hur och kanske varför han dödat Agnes Redlund.

Det som Nils Sjöberg har berättat om händelsen får fullt stöd av utredningen i målet. Redan i det inspelade larmsamtalet, som Nils Sjöberg ringt i kort anslutning till gärningen, berättar Nils Sjöberg att han har dödat Agnes Redlund. Vidare överensstämmer protokollen från brottsplatsundersökningen och blodbildsanalysen, inklusive analysen av kniven, med det händelseförlopp som Nils Sjöberg har berättat om. Utifrån utredningen kan tingsrätten dra slutsatsen att Agnes Redlund blivit dödad på det sätt som Nils Sjöberg har berättat om i sitt förhör. Nämligen att Nils Sjöberg hämtat en kniv i köket som han till att börja med hotat Agnes Redlund med, att det uppstått en brottningsmatch mellan Nils Sjöberg och Agnes Redlund i det trånga utrymmet i korridoren utanför tvättstugan när hon försökt göra motstånd, att Nils Sjöberg huggit Agnes Redlund med kniven flertalet gånger varav det slutliga hugget mot Agnes Redlunds hals genom förblödning lett till hennes död. Det har varit fråga om ett relativt kortvarigt händelseförlopp men tillräckligt långvarigt för att Agnes Redlund måste ha känt påtaglig och stark dödsångest. Avvärjningsskador på Agnes Redlunds hand stöder Nils Sjöbergs uppgifter om att hon försökt göra motstånd.

Genom den samlade utredningen i målet som redogjorts för i det ovanstående är det ställt utom rimligt tvivel att Nils Sjöberg knivhuggit Agnes Redlund till döds på sätt som framgår av åklagarens gärningsbeskrivning.

Har Nils Sjöberg haft uppsåt till att döda Agnes Redlund?

För att dömas till ansvar för att ha dödat en annan person krävs uppsåt till samtliga de moment som ingår i gärningsbeskrivningen

Under det förhör med Nils Sjöberg som tingsrätten har tagit del av framstår Nils Sjöberg som medveten om dels det våld med kniv som han utövat mot Agnes Redlund, dels att detta lett till Agnes Redlunds död. Nils Sjöberg har också kunnat resonera om sitt handlande under förhöret under förundersökningen samt under huvudförhandlingen i målet. Tingsrätten finner att Nils Sjöberg på ett medvetet och detaljerat sätt kunnat redogöra för det händelseförlopp som lett till Agnes Redlunds död och de överväganden han gjort under tiden. Nils Sjöberg framstår inför tingsrätten som väldigt medveten om det händelseförlopp och sitt eget agerande som lett till Agnes Redlunds död. Frågan är då om det finns något i Nils Sjöbergs sjukdomsbild som gör att han trots detta inte ska anses ha erforderligt uppsåt till att ha orsakat Agnes Redlunds död.

Av den samlade utredning som tingsrätten tagit del av har det inte framkommit något talande för att Nils Sjöberg, till följd av psykisk störning, saknat förmåga att inse gärningens innebörd. Även om det av utredningen framgår att Nils Sjöberg har haft en nedsatt förmåga att anpassa sitt handlande efter en sådan insikt anser tingsrätten att det är utrett att han varit medveten om sitt handlande och kunnat redogöra för orsaken till sitt handlande samt de överväganden han har gjort, på ett sådant sätt att han i rättslig mening haft uppsåt

till gärningen.

Sammanfattningsvis kan tingsrätten konstatera att det är ställt utom rimligt tvivel att Nils Sjöberg har berövat Agnes Redlund livet i enlighet med vad åklagaren har påstått. Nils Sjöberg har haft erforderligt uppsåt till detta. Brottet ska rubriceras som mord då det inte framkommit några omständigheter som motsäger en sådan rubricering.

Varför dödade Nils Sjöberg Agnes Redlund?

Det är inte svårt att föreställa sig att Agnes Redlunds anhöriga, men även andra, eftersöker ett motiv till det inträffade. Tingsrätten ska i det följande försöka utröna ett eventuellt motiv till att Nils Sjöberg dödat Agnes Redlund.

Av utredningen i målet, vilket innefattar vad Nils Sjöberg har berättat under de offentliga delarna av huvudförhandlingen, har följande framkommit. Nils Sjöberg lider sedan barnsben av en omfattande psykiatrisk och neuropsykiatrisk ohälsa innefattande bl.a. autism och sjukdomstillstånd med hörselhallucinationer. Nils Sjöberg har gett uttryck för viss sjukdomsinsikt samtidigt som diagnostisering av tillstånden i sig förutsätter avsaknad av sjukdomsinsikt. Nils Sjöberg har berättat att han under lång tid besvärats av hörselhallucinationer innefattande ett stort antal röster. Han har berättat att det var rösterna i hans huvud som förmådde honom att döda Agnes Redlund och att han inte kunde stå emot dessa röster. Han har berättat att valet stod mellan att antingen ta sitt eget liv eller att döda Agnes Redlund. Nils Sjöberg har också berättat att han under en tid känt en viss irritation över personalen på boendet och deras bemötande mot de boende med inslag av tjat. Nils Sjöberg har också gett uttryck för att Agnes Redlund tidigare varit tillsammans med en person som enligt Nils Sjöberg under skoltiden, betett sig illa mot honom. Samtidigt har Nils Sjöberg uttryckt att han lika gärna kunnat döda någon annan än Agnes Redlund denna dag. Nils Sjöberg har också uttryckt ånger över att ha dödat Agnes Redlund. Sammantaget finner tingsrätten att det inte går att finna något entydigt motiv till varför Nils Sjöberg dödat Agnes Redlund vid tillfället. Förmodligen finns motivet att finna i Nils Sjöbergs psykiatriska sjukdomsbild i kombination med vissa slumpmässiga faktorer som lett till att just Agnes Redlund blivit dödad vid tillfället.

Vilket straff ska Nils Sjöberg få?

Straffvärde

Det finns inga omständigheter här som talar för att brottet är att betrakta som mindre grovt utan det ska bedömas som mord.

Straffskalan för mord är, enligt 3 kap 1 § brottsbalken, fängelse i läst tio och högst arton år, eller på livstid.

I bestämmelsen anges omständigheter som särskilt ska beaktas som skäl för livstids fängelse, nämligen om gärningen har föregåtts av noggrann planering, präglats av särskild förslagenhet, syftat till att främja eller dölja annan brottslighet, inneburit svårt lidande för offret eller annars varit särskilt hänsynslöst. Om det finns omständigheter som talar för livstids fängelse, ska domstolen göra en samlad bedömning av om livstidsstraff ska komma i fråga.

Utgångspunkten i praxis är att mord har ett straffvärde som motsvarar 16 års fängelse, om det vid brottet sammantaget varken finns några försvårande eller förmildrande omständigheter.

Agnes Redlund har blivit provocerat dödad av Nils Sjöberg på sin arbetsplats, där hon har rätt att känna sig trygg. Agnes Redlund har under knivhot blivit inträngd i en smal korridor och saknat möjlighet att fly eller skydda sig. Våldet mot Agnes Redlund har varit omfattande och händelseförloppet inte helt kortvarigt, vilket måste ha orsakat henne både lidande och dödsångest. Detta är omständigheter som är försvårande i fråga om brottets straffvärde. När det gäller frågan om dådet varit planerat eller inte har Nils Sjöberg gett uttryck för både viss planering, att han känt irritation över personalen och hämtat en kniv i de gemensamma utrymmena, samtidigt som dödandet också har inslag av ett spontant infall. Med tanke på Nils Sjöbergs sjukdomsbild är det inte möjligt att få närmare svar på inslaget av planering mer än att viss planering har skett.

I mildrande riktning i fråga om brottets straffvärde talar den omständigheten att Nils Sjöberg vid tidpunkten för gärningen till följd av en allvarlig psykisk störning haft nedsatt förmåga att inse gärningen och anpassa sitt handlande efter en sådan insikt (se 29 kap. 3 § p. 2 brottsbalken).

Till detta kommer att Nils Sjöberg frivilligt angett sig samt under hela utredningen medverkat och efter bästa förmåga, lämnat uppgifter som har haft väsentlig betydelse för utredningen av brottet (se 29 kap 5 a § brottsbalken).

Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att gärningen har ett straffmättningsvärde motsvarande 18 års fängelse.

Nils Sjöberg döms till rättspsykiatrisk vård

Nils Sjöberg är tidigare ostraffad. I den rättspsykiatriska undersökningen som gjorts har det konstaterats att Nils Sjöberg har begått den aktuella gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning, att han vid tiden för undersökning led av en allvarlig psykisk störning, att han till följd av sitt psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt har behov av psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång, att det därmed finns medicinska förutsättningar att överlämna honom till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap 3 § brottsbalken och att det till följd av den psykiska störningen finns risk för att han återfaller i brottslighet av allvarligt slag.

Den som har begått ett brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning ska i första hand dömas till en annan påföljd än fängelse. Rätten får döma till fängelse endast om det finns synnerliga skäl. Vid bedömningen av om det finns sådana skäl ska rätten beakta bland annat om brottet har ett högt straffvärde och om den tilltalade saknar eller har ett begränsat behov av psykiatrisk vård. Rätten får inte döma till fängelse om den tilltalade till följd av den allvarliga psykiska störningen har saknat förmåga att inse gärningens innebörd eller anpassa sitt handlande efter en sådan insikt (se 30 kap. 6 § brottsbalken).

I det rättspsykiatriska utlåtandet bedöms det att Nils Sjöberg har haft nedsatt förmåga att inse gärningens innebörd och anpassa sitt handlande efter den insikt som funnits. Det finns

därför inget hinder mot att döma honom till fängelse av den anledningen. Tingsrätten bedömer dock att det inte finns synnerliga skäl att döma Nils Sjöberg till någon annan påföljd än rättspsykiatrisk vård. Tingsrätten anser att det inte framkommit att Nils Sjöbergs behov av psykiatrisk vård är så begränsat att det av den anledningen finns synnerliga skäl för fängelse. Tvärtom har tingsrättens uppfattning av Nils Sjöbergs behov av psykiatrisk vård förstärkts av det intryck han har gett och vad han själv berättat om sitt mående under förhandlingen. Nils Sjöberg har också insett att han har behov av rättspsykiatrisk vård. Att straffvärdet för gärningen är mycket högt, ändrar inte den bedömningen.

Nils Sjöbergs vård ska förenas med särskild utskrivningsprövning

Rättspsykiatrisk vård kan kombineras med en särskild utskrivningsprövning, vilket åklagaren också har yrkat. Det blir aktuellt när det finns risk att den tilltalade återfaller i brott av allvarligt slag. Särskild utskrivningsprövning innebär att förvaltningsrätten fattar beslut om vården i stället för en chefsöverläkare.

Nils Sjöberg har motsatt sig att den rättspsykiatriska vården kombineras med särskild utskrivningsprövning, som skäl för detta har försvaret angett att Nils Sjöberg är en fin person som fungerar väl på boendet, har sjukdomsinsikt och velat få hjälp mot de röster han hör. Han har aldrig avböjt medicinering.

Tingsrätten gör följande bedömning

Mordet på Agnes Redlund är en tragedi för alla inblandade och borde förstås aldrig ha fått inträffa. Även om Nils Sjöberg i många stunder är en fredlig person som fungerar bra i de miljöer där han vistas, medför hans sjukdomsbild särskilt med inslaget av rösthallucinationer en stor risk för att han begår brott av allvarligt slag. Det har inte framkommit något som utesluter att något liknande skulle kunna inträffa igen. Nils Sjöberg har själv berättat om de röster han hör, att de är många till antalet och att han inte kan motsätta sig rösterna om de befaller honom, vilket verkar ha skett när han dödade Agnes Redlund. Den rättspsykiatriska vården ska därför kombineras med särskild utskrivningsprövning. Det ligger förstås i allas intresse, även Nils Sjöbergs eget, att han får erforderlig vård och därmed förhindras från att begå brott igen.

Nils Sjöberg ska vara kvar i häkte i avvaktan på verkställighet av vården

Det lägsta straffet för mord är längre än fängelse två år. Det är inte uppenbart att det saknas skäl för häktning med hänsyn till risken för att Nils Sjöberg begår nya brott. Nils Sjöberg ska därför vara kvar i häkte till dess domen inte längre får överklagas eller annars kan verkställas mot honom.

Nils Sjöberg ska betala skadestånd till Agnes Redlunds anhöriga och dödsbo

Nils Sjöberg har gått med på att betala hela det begärda skadeståndet till Maria Redlund, Niclas Redlund och Douglas Redlund, som samtliga har biträtt åtalet, samt till Agnes Redlunds dödsbo. Nils Sjöberg ska därför när han nu döms för att ha berövat Agnes Redlund livet betala skadeståndet.

Övrigt

Eftersom fängelse ingår i straffskalan för brottet, ska Nils Sjöberg betala en avgift till Brottsofferfonden.

Yrkandet om att förverka i beslag tagen kniv är lagligen grundat och ska bifallas.

Sekretessen ska fortfarande gälla för uppgifterna i den rättspsykiatriska undersökningen samt för fotografierna på brottsplatsundersökningen och obduktionen som lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar.

Den av försvararen och målsägandebiträdet begärda ersättningen är skälig och ska bifallas.

Kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet ska stanna på staten med tanke på Nils Sjöbergs nuvarande och kommande levnadssituation.

Rätten

Chefsrådmannen Louise Conradi samt nämndemännen Mats Jennische, Ulla Linebäck och Anders Åresten
Rätten är enig.

Digitalt signerad av chefsrådmannen Louise Conradi

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Uppsala tingsrätt senast den 6 mars 2023.

Överklagandet ska vara skriftligt. Uppsala tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Uppsala tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.

6. Skicka eller lämna in överklagandet till Uppsala tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Uppsala tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen.

Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Uppsala tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.